

РЕШЕНИЕ

№ 134

гр. П., 11.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – П., II ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на шести април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Красимир Г. Ненчев

Членове: Албена Г. Палова
Николинка Н. Попова

при участието на секретаря Галина Г. Младенова
като разгледа докладваното от Николинка Н. Попова Въззивно гражданско дело № 20235200500188 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 и следващите от Гражданския процесуален кодекс.

Образувано е по въззивна жалба на ищците в първоинстанционното производство К. Я. Н. с адрес : гр. П., ул. „Я. „ № 14, ет.1, ап.3 и К. Н. Н. с адрес : гр. П., ул. „З.Ч. „ № 24 чрез адв. В. Б. от ПЗАК със служебен адрес : гр. П., ул. „Ц.А. „ № 76, ет.3, офис 10, против Решение № 1345/13.12.2022 г. по гр.д. № 4366/2021 г. по описа на ПЗРС с подробно изложени доводи за незаконосъобразност. Поддържа се , че съд е приложил неправилно материалния закон , като е приел, че след смъртта на кредитополучателя , неговите наследници остават обвързани с клаузите на договор за кредит. Като наследници , те придобивали правата и задълженията на своя наследодател, но не били обвързани с клаузите на договора. На второ място се поддържа , че също така бил неправилен извода на съда , че банката имала право да извърши прихващане на процесното задължение с насрещни вземания от банков влог на наследодателя. Поддържа се , че автоматичното усвояване на суми от този банков влог, представлявало принудително изпълнение без проведени производства – съдебни или изпълнителни. В тази връзка , след смъртта на наследодателя не можело да се говори за падеж на вноските, а се поддържа, че наследниците дължат всичко , тъй като вземането на кредитната карта е станало предсрочно изискуемо, но се поддържа, че те могат да плащат на вноски само ако предварително се договорят за това с банката. На следващо място неправилно било приетото от съда, че самото наследствено правопримемство не лишавало банката от правото да удържа автоматично суми от сметката

на наследодателя, тъй като наследниците получавали задълженията на наследодателя , но те трябвало да им бъдат предявени. Затова се моли съда да отмени обжалваното решение и постанови друго , с което предявения иск бъде уважен.

Постъпил е в срок писмен отговор на въззивната жалба от ответника , в който чрез процесуален представител оспорва жалбата , като излага подробни доводи за нейната неоснователност. Поддържа се , че наследниците встъпват както в правата , така и в задълженията на наследодателя , като техните задължения са разделни- съответстващи на техните наследствени дялове. Моли се съда да постанови съдебно решение, с което да бъде потвърдено решението на ПЗРС като правилно и законосъобразно и да се присъдят сторените пред въззивна инстанция разноски.

Настоящият съдебен състав на окръжен съд, като взе предвид доводите, наведени във въззивната жалба, както и съобразно събраните по делото доказателства и след като ги преценил при условията на чл. 12 от ГПК, намира за установено следното:

В изпълнение на разпоредбата на чл.267, ал.1 от ГПК, настоящият състав извърши проверка на депозираната жалба и констатира, че същата е редовна и допустима – отговаря на изискванията на чл.260 и чл.261 от ГПК, подадена е в срок, от процесуално легитимиран субект, срещу подлежащ на обжалване акт.

С оглед извършената от съда служебна проверка по реда на чл.269 от ГПК, въззивният състав констатира, че обжалваното решение е валидно и допустимо.

При извършване на въззивен контрол за законосъобразност и правилност на обжалваното съдебното решение в рамките, поставени от въззивната жалба съдът, след преценка на събраните от първа инстанция доказателства, намира, че обжалваното решение е правилно и като такова следва да бъде потвърдено.

Направените в жалбата оплаквания за неправилност на съдебното решение, настоящият съдебен състав приема за неоснователни.

Първоинстанционното производство е образувано по предявена искова претенция с правно основание в чл.55 ал.1 от ЗЗД -за връщане от ответника на получена без основание сума по договор за потребителски кредит/ кредитна карта / – под формата на усвоени суми от банкова сметка на наследодателя на ищите. В хода на производството по делото част от исковата претенция е оттеглена , като предмет на иска е останала сумата в размер на 350,00 лв. или по 175,00 лв. за всяка една от ищите. В исковата си молба ищите са поддържали, че са наследници на Н.Н.Н., починал на 18.07.2017 г. , като на 01.02.2017 г. Н. сключил с банката договор за потребителски кредит без обезпечение и отпуснатата сума била в размер 4000,00 лв. със срок на издължаване до 17.01.2021 г. на 48 месечни анюитетни вноски. До смъртта на длъжника кредитът бил погасяван, като били заплатени общо 6 вноски. Съгласно този договор за кредит бил сключен договор за застраховка "живот" в полза на банката със ЗД "ОББ А.М. ЖЗД" АД. По тази причина ищцата К. Н. подала до застрахователното дружество чрез банката уведомление за застрахователно събитие. Застрахователят постановил отказ за изплащане на обезщетение и К. Н. предявила иск срещу неговия

универсален правопреемник "ДЗИ животозастраховане" ЕАД с основание чл. 383 от КЗ. С влязло в сила съдебно решение дружеството било осъдено да заплати на "ОББ" АД сумата 3560,51 лв., представляваща застрахователно обезщетение по застраховката. След смъртта на кредитополучателя обаче банката продължила да събира месечните вноски от сумата по откритата на негово име сметка в банката и от август 2017 г. до септември 2018 г. била събрана общо сумата 1632,07 лв., с която били погасени 1282,07 лв. по договора за банков кредит и 35,00 лв. по кредитна карта. Ищците считат, че след смъртта на кредитополучателя договорът за кредит се прекратява и всякакви клаузи за автоматично усвояване са неприложими. Наследниците следва да бъдат поканени и да им бъде дадена възможност да платят дълга, или да бъде предприето принудително изпълнение, за което редът е друг и в този смисъл усвояването на средства от сметката след смъртта на наследодателя е без правно основание. Мали се съда да бъде осъдена банката да заплати на двете ищци при равни права общо сумата 1632,07 лв. като получена без основание.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил писмен отговор от процесуален представител на ответната банка, в който се оспорват изцяло исковите претенции като неоснователни с подробно изложени доводи по съществото на спора.

По делото е установена следната безспорна фактическа обстановка.

Въззивните жалбоподатели са наследници по закон на Н.Н., б.ж. на гр. П., починал на 18.07.2017 г.

Страните не спорят относно факта, че Н.Н. е сключил на 11.05.2016 г. договор за кредитна карта с кредитен лимит в размер 1000,00 лв., при уговорен между страните двегодишен срок на договора и клауза за автоматично подновяване, освен при уведомление от картодържателя, с което се заявява, че той не желае подновяване.

Отделно от това на 01.02.2017 г. наследодателят на ишците Н.Н. сключил договор за потребителски кредит в размер 4000,00 лв., като в този договор / за разлика от договора за кредитна карта / е било уговорено, че кредитополучателят ще сключи за своя сметка застраховка „живот“ в полза на банката. Не е спорно, че застрахователният договор е бил сключен и това е станало едновременно с отпускането на заема.

Не е спорен и факта, че към момента на смъртта на наследодателя / 18.07.2017 г. / непогасеният остатък по потребителския кредит възлизал на 3560,51 лв., а този по договора за кредитна карта – на 350,00 лв.

Съпругата на починалия - К. Н. /първата ищца/ като негова наследница предявила иск за осъждането на застрахователя на основание чл. 134 от ЗЗД да заплати на банката застрахователно обезщетение в размера на непогасената към момента на смъртта на наследодателя част от кредита, който иск е бил уважен и застрахователното дружество е било осъдено да заплати на банката сумата 3560,51 лв.

Не е спорно по делото, а и от обстоятелствата приети за установено в мотивите на посоченото по-горе съдебно решение – е видно, че след смъртта на наследодателя банката удържала от сметката му в същата банка общо 13 месечни вноски по потребителския кредит

в общ размер 1282,07 лв. В мотивите на съдебното решение е прието още, че тези вноски са представлявали недължимо и неизискуемо изпълнение, доколкото до наследниците не е била отправена покана по чл. 84, ал. 1, изр. 1 от ЗЗД.

Тези факти не се оспорват от страните и в настоящото производство. Безспорно е също така, че на 11.02.2022 г. правопреемникът на застрахователя „ДЗИ животозастраховане“ ЕАД превел по сметка на банката сумата 3560,51 лв., а на 22.02.2022 г. банката превела /възстановила/ по сметката с посочен титуляр Н.Н. удържаните като вноски по потребителския кредит 1282,07 лв.

При тези фактически данни, от правна страна въззивният съд приема следното :

Предявените искиви претенции на ищите с правно основание чл. 55 ал.1 ЗЗД са изцяло неоснователни.

В процесния казус, съвкупният анализ на доказателствата по делото обосновава извода за наличието на облигационни отношения по два договора за банков кредит по см. на чл. 430 и сл. ТЗ между ответника „Обединена българска банка „ АД от една страна като кредитор и Н.Н.Н. / наследодател на ищите К. Я. Н. и К. Н. Н. / от друга страна като заемател, по силата на които банката се е задължила да отпусне на заемателя парични суми за определена цел и при уговорени условия и срок, а заемателят се задължава да ползва сумите съобразно уговореното и да ги върне след изтичането на срока.

На 18.07.2017 г. Н. е починал и към момента на смъртта му непогасения остатък от един от двата договора – договора за кредитна карта, възлизал на 350,00 лв. В настоящото производство е спорно, доколко банката ответник е имала законно основание да удържи автоматично тези суми от сумата по банкова сметка на името на наследодателя на ищите.

Въззивният съд приема, че така удържаните суми не са без правно основание и не подлежат на връщане като такива. Съгласно разпоредбата на чл. 60, ал. 1 ЗН, наследниците, приели наследството, отговарят за задълженията, с които то е обременено, съобразно притежаваните от тях дялове. Нормата на чл. 60, ал. 1 ЗН е императивна и не може да се уговаря солидарна отговорност между наследниците. В конкретния казус, всяка една от ищите е била отговорна за плащане на 1/2 ид.ч. от задълженията на наследодателя / съобразно наследствения си дял и по процесния договор за кредитна карта това задължение е било в размер на 350,00 лв.

Неоснователни са поддържаните, както в исковата молба, така и във въззивната жалба доводи според които банката без основание е удържала тези суми от суми по банковата сметка на наследодателя.

Съдът намира, че в процесния случай ищите, които поради наследственото си правопреемство / не се твърди и не се установява същите да са се отказали от наследството / се явяват длъжници по вземането на банката произтичащо от неизпълнен от техния наследодател договор за банков кредит / кредитна карта/. Съгласно разпоредба на чл. 103 ал.1 ЗЗД когато две лица си дължат взаимно пари или еднородни и заместими вещи, всяко

едно от тях, ако вземането му е изискуемо и ликвидно, може да го прихване срещу задължението си.

Предпоставките за настъпване на извънсъдебно прихващане/ на което се позовава ответника по иска /, като способ за прекратяване на две насрещни задължения до размера на по-малкото, съгласно чл. 103 ЗЗД - чл. 105 ЗЗД, са: да съществуват действителни насрещни вземания на страните с предмет пари или еднородни и заместими вещи към момента на изявлението за прихващане; активното вземане на кредитора, който прихваща, да е изискуемо и ликвидно /вземане безспорно по основание и установено по размер/; пасивното вземане да е изпълняемо / като не е необходимо да е изискуемо/. Материалноправният ефект на извънсъдебното изявление за прихващане се състои в прекратяване на задължението на прихващания, тъй като замества изпълнението на неговото задължение от момента, в който са били налице елементите на фактическия състав на чл. 103 ЗЗД, като този ефект не настъпва по право, а изявлението трябва да достигне до насрещната страна. Волеизявлението за прихващане е едностранна сделка, която обаче се нуждае от получаване.

В процесния случай е налице материално изявление за прихващане между насрещни вземания, които са ликвидни и изискуеми. Същото материално изявление за прихващане е упражнено от ответника извънсъдебно с валидно изявление, за което ищците безспорно са били уведомени преди подаване на иска, тъй като това е едно от обстоятелствата, с които обосновават своята искова претенция. Не е спорен въпроса, че наследодателят е имал парично задължение към тази банка и това задължение е било в размер на 350,00 лв. – колкото е сумата прихваната с негови насрещни вземания – суми по банковата му сметка. Неоснователни са изложените с въззивната жалба възражения, че договорните клаузи по договора за кредитна карта не могат да обвържат наследниците. Да – последните не стават страна по договора, но отговарят за задълженията на наследодателя произтичащи от неизпълнението на този договор и тази тяхна отговорност е по силата на закона – чл. 60 ал.1 ЗН. Кредиторът има правото да търси изпълнение на тези задължения от наследниците, както и да упражни своите права включително и като извърши извънсъдебно прихващане от суми по техния наследствен влог. С Решение №103/01.08.2017г. по гр.д.№61323/2016г. на ВКС, IV г.о., във всички случаи прихващането поражда действие от предвидения в разпоредбата на чл. 104, ал. 2 от ЗЗД, т.е. от деня, в който прихващането е можело да се извърши. Независимо дали се касае за материално или процесуално възражение за прихващане същото поражда действие от момента, в който е било възможно. Действието на прихващането се изразява с това, че двете насрещни вземания се погасяват до размера на по малкото.

Предвид гореизложеното съдът намира, че искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен, тъй като удържаните от банката суми не са без правно основание.

Обжалваното решение ще следва да се потвърди като правилно и обосновано. Същото не страда от пороците изложени във въззивната жалба по изложените по-горе съображения.

При този изход на делото липсват основания за коригиране на разносните присъдени с първоинстанционното решение / определението по чл. 248 ГПК не е обжалвано и е влязло в законна сила / в полза на ответника по въззивната жалба следва да бъдат присъдени разноски под формата на възнаграждение за юрисконсулт на основание чл. 78 ал. 8 ГПК , чиито размер следва да се определи на основание чл. 37 ЗППП и чл. 25 ал.1 НЗПП на сумата в размер от 100,00 лв.

Водим от горното Пазарджишкият окръжен съд :

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1345/ 13.12.2022 г. на Пазарджишки районен съд постановено по гр.д.№20215220104366 по описа на съда за 2021г.

ОСЪЖДА К. Я. Н. ЕГН ***** с адрес : гр. П., ул. „Я. „ № 14, ет.1, ап.3 и К. Н. Н. ЕГН ***** с адрес : гр. П., ул. „З.Ч. „ № 24 чрез адв. В. Б. от ПЗАК със служебен адрес : гр. П., ул. „Ц.А. „ № 76, ет.3, офис 10 да заплатят на „Обединена българска банка „ ЕИК 000694959, със седалище и адрес на управление : гр. С., район „ В. „ , ул. „С. С.“ № 5 , сторените в настоящото производство разноски в размер на 100,00 лв.

Настоящото решение на ПзОС не подлежи на обжалване съгласно чл. 280, ал.3, т.1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____